

การลงรหัส ICD-10

โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
<http://envocc.ddc.moph.go.th>

การลงรหัส ICD-10
โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

- จัดทำโดย** : กลุ่มข่าวกรองและตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- จัดทำและเผยแพร่** : กลุ่มสื่อสารสาธารณะและพัฒนาเครือข่าย สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- บรรณาธิการ** : นายแพทย์พิบูล อิศสระพันธุ์
- เรียบเรียง** : นางสาวภูษณิศรา ฉลาดเลิศ
- จำนวน** : 8,000 เล่ม
- พิมพ์ครั้งที่ 1** : สิงหาคม 2559
- พิมพ์ที่** : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- ISBN** : 978-616-11-3031-2

คำนำ

แนวทางการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับช่วยให้เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข สามารถลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องตามแนวทางการบันทึกข้อมูลบริการคำวินิจฉัยโรคและการให้รหัส ICD-10 ของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาระบบรายงานข้อมูล โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เนื้อหาภายในเล่มเน้นให้มีการลงรหัสสาเหตุภายนอก ต่อจากรหัสวินิจฉัยหลัก เพื่อแสดงถึงสาเหตุของการเกิดโรคและภัยสุขภาพได้อย่างชัดเจน และได้ยกตัวอย่างโรคและปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยเท่านั้น ซึ่งไม่ได้หมายถึงโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด เนื่องจากโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม อาจเกิดขึ้นได้หลากหลายตามการได้รับสัมผัสกับสิ่งคุกคามหรือปัจจัยเสี่ยงด้านกายภาพ เคมี ชีวภาพ หรือจิตสังคมจากการประกอบอาชีพ ฉะนั้นในการลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม สามารถพบได้นอกเหนือจากแนวทางเล่มนี้อีกมากมาย หากมีการวินิจฉัยและลงรหัสที่ถูกต้อง

สุดท้ายหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวทางการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม มีส่วนช่วยให้มีการลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

สิงหาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
1. ความหมายของ ICD-10	1
2. ลักษณะรหัสของ ICD-10	1
3. คำจำกัดความของการวินิจฉัยโรค/ภัยสุขภาพ	1
4. แนวคิดการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	2
5. แนวทางการบันทึกการวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	4
6. ตัวอย่างการให้รหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	7
6.1 โรคทางการยศาสตร์	7
6.2 การบาดเจ็บได้รับสารพิษและป่วยจากสิ่งคุกคามอื่นๆ	9
6.3 พิษของสารตัวทำลายอินทรีย์	11
6.4 พิษโลหะหนัก	12
6.5 พิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	12
6.6 ผลจากความร้อนและแสง	15
เอกสารอ้างอิง	17

การลงรหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

ความหมายของ ICD-10

ICD-10 ย่อมาจาก International Classification of Diseases and Related Health Problem 10th Revision หรือศัพท์ภาษาไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขเรียกว่า บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 เป็นระบบที่มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน ดังนี้

1. ระบบการจัดหมวดหมู่ของโรคและปัญหาสุขภาพต่างๆที่พบในมนุษย์
2. ระบบรหัสโรคและรหัสปัญหาสุขภาพ

ระบบการจัดหมวดหมู่ของโรคใช้หลักการของ Nosology หรือศาสตร์แห่งการจัดหมวดหมู่โรค ในการจับกลุ่มโรคที่ลักษณะใกล้เคียงกันมาอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน ส่วนระบบรหัสโรคและรหัสปัญหาสุขภาพใช้การกำหนดรหัสเป็นสัญลักษณ์แทนโรคหรือปัญหาสุขภาพ

ลักษณะรหัสของ ICD-10

รหัส ICD-10 เป็นรหัสตัวอักษรผสมตัวเลข (Alphanumeric code) โดยรหัสแต่ละตัวจะขึ้นต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษพิมพ์ใหญ่เพื่อบอกหมวดหมู่โรค (A-Z) และ หลักที่ 2-4 คือตัวเลขที่บ่งบอกว่าเป็นโรคใด (00-99) จึงเป็นรหัสที่มีความยาว 3,4 หรือ 5 อักขระ(Character) เช่น

T60	Toxic effect of pesticides
T60.0	Organophosphate and carbamate insecticides
S80.80	Abrasion of lower leg

คำจำกัดความของการวินิจฉัยโรค/ภัยสุขภาพ

1. การวินิจฉัยหลัก (Principle Diagnosis หรือ main condition)

- 1) การวินิจฉัยหลักมีได้เพียงการวินิจฉัยเดียวเท่านั้น
- 2) การวินิจฉัยหลักให้ทำเมื่อสิ้นสุดการรักษาแล้วเท่านั้นเพื่อให้ได้คำวินิจฉัยครั้งสุดท้ายที่ละเอียดชัดเจนมากที่สุด
- 3) กรณีผู้ป่วยใน การวินิจฉัยหลักต้องเป็นโรคที่เกิดขึ้นในตัวผู้ป่วยก่อนรับไว้รักษาในโรงพยาบาล
- 4) ในผู้ป่วยที่มีหลายโรคตั้งแต่ก่อนรับไว้รักษาในโรงพยาบาล ให้เลือกโรคที่รักษาเป็นวินิจฉัยหลัก หากรักษาหลายโรคให้เลือกโรคที่รุนแรงและสำคัญ หากโรคที่รักษาพร้อมกันหลายโรคนั้น รุนแรงและสำคัญ ใกล้เคียงกันให้เลือกโรคที่ใช้ทรัพยากรในการรักษาสูงที่สุดเป็นการวินิจฉัยหลัก
- 5) ในผู้ป่วยบางราย แพทย์ไม่สามารถวินิจฉัยโรคให้แน่ชัดได้ (ผู้ป่วยหายเจ็บป่วยเอง เสียชีวิตหรือส่งต่อไปรักษาที่อื่น) ให้บันทึก อาการ หรืออาการแสดง หรือกลุ่มอาการที่สำคัญที่สุดเป็นการวินิจฉัยหลัก

2. การวินิจฉัยร่วม (Comorbidity หรือ Pre-admission comorbidity)

คือโรคที่ปรากฏร่วมกับโรคที่เป็นวินิจฉัยหลักและรุนแรงมากพอที่ทำให้ผู้ป่วยมีความเสี่ยงสูงขึ้น หรือ มีการตรวจ รักษาเพิ่มระหว่างการรักษาตัวในโรงพยาบาลครั้งนี้

- 1) เป็นโรคที่เกิดขึ้นก่อนรับไว้รักษาในโรงพยาบาล มิใช่โรคที่เกิดขึ้นภายหลัง
- 2) เป็นโรคที่มีความรุนแรงมากพอที่ทำให้ผู้ป่วยเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรก เสียชีวิต หรือพิการ
- 3) บันทึกการวินิจฉัยได้มากกว่า 1 โรค ไม่จำกัดจำนวน

3. โรคแทรก (Complication หรือ Post-admission comorbidity)

คือ โรคที่ไม่ปรากฏร่วมกับ โรคที่วินิจฉัยตั้งแต่แรก แต่เกิดขึ้นภายหลังจากผู้ป่วยเข้ารับการรักษา ในโรงพยาบาลแล้ว

- 1) เป็นโรคที่เกิดขึ้นภายหลังจากผู้ป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลแล้ว
- 2) เป็นโรคที่มีความรุนแรงมากพอที่ทำให้ผู้ป่วยเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรก เสียชีวิต หรือพิการ
- 3) อาจเป็นโรคต่างระบบกับโรคที่วินิจฉัยหลัก
- 4) บันทึกการวินิจฉัยได้มากกว่า 1 โรค ไม่จำกัดจำนวน

4. การวินิจฉัยอื่นๆ (Other diagnosis)

- 1) บันทึกการวินิจฉัยอื่นๆได้ไม่จำกัดจำนวน
- 2) เป็นโรคที่มีความรุนแรงไม่มากพอที่จะทำให้ผู้ป่วยมีความเสี่ยงมากขึ้น ไม่ต้องใช้ทรัพยากร ในการรักษาเพิ่มขึ้นระหว่างการรักษาในโรงพยาบาล
- 3) อาจเป็นโรคที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังจากเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล
- 4) เป็นโรคเล็กน้อย หรือที่รุนแรงไม่มากพอที่ทำให้ผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรก ไม่เสี่ยง ต่อการเสียชีวิตหรือพิการ ไม่ต้องเพิ่มการตรวจพิเศษ ไม่เพิ่มยาหรือเวชภัณฑ์ ไม่ต้องได้รับการ ดูแลรักษาเพิ่มเติม

5. สาเหตุภายนอกของการได้รับบาดเจ็บและการได้รับพิษ(External cause of injury and poisoning)

- 1) ได้จากการซักประวัติว่า การบาดเจ็บหรือได้รับพิษนั้นอย่างไร เกิดสถานที่ใด ขณะทำกิจกรรมใด เป็นอุบัติเหตุถูกทำร้าย ทำร้ายตนเอง หรือไม่ทราบเจตนา
- 2) ต้องระบุสาเหตุภายนอกของการบาดเจ็บและการได้รับพิษทุกราย
- 3) หากแพทย์ไม่ระบุสาเหตุภายนอกของการบาดเจ็บและการได้รับพิษ ผู้ให้รหัสต้องสืบค้นข้อมูล เพิ่มเติมจากเวชระเบียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รหัสกิจกรรม และรหัสสถานที่เกิดเหตุและ รหัสตำแหน่งของผู้บาดเจ็บในยานพาหนะ

แนวคิดการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศฉบับแก้ไขครั้งที่ 10 (ICD-10) มีการจำแนกหมวดหมู่การให้รหัสโรค ออกเป็น 21 บท ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมได้ กล่าวคือ โรคจากการประกอบอาชีพ เกิดได้ทุกระบบในร่างกาย ทั้งในระบบทางเดินหายใจ ระบบทางเดินอาหาร ระบบผิวหนัง และอื่นๆ ใน ICD-10 ไม่มีการแยกออกมาเป็นหมวดหมู่ชัดเจน แต่มีโรคจากการประกอบอาชีพบางโรคที่มี รหัส ICD-10 บ่งบอกถึงข้อมูลการสัมผัสอยู่ในชื่อโรคชัดเจน ดังเช่น โรคปอดใยหิน (Asbestos) (J61) โรคปอดฝุ่นหิน (Silicosis) (J62) เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อแสดงให้เห็นว่าโรคและภัยสุขภาพนั้นเกิดจากการทำงาน ควรมีการลงรหัสเสริม ซึ่งจะอยู่ในบทที่ 20 สาเหตุภายนอกของการป่วยและการตาย(External causes of Morbidity and Mortality (V01-Y98) โดยเฉพาะรหัส Y96 ที่บ่งบอกถึงสาเหตุโรคจากการทำงาน/เนื่องจากการทำงาน และจะเห็นได้ว่าในบทนี้ยังเป็นประโยชน์อย่างมากในการให้รหัสการบาดเจ็บและการได้รับพิษเหตุอาชีพ โดย รหัส ICD-10 ตำแหน่งที่ 4 และ 5 สามารถแสดงให้เห็นถึง สถานที่เกิดเหตุ (Place of occurrence) และกิจกรรม (Activity code) ในขณะที่เกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดง คำจำกัดความรหัส ICD-10 หมวด สาเหตุภายนอก ตำแหน่งที่ 4 และ ตำแหน่งที่ 5

ตำแหน่งที่ 4 รหัสสถานที่เกิดเหตุ		ตำแหน่งที่ 5 รหัสกิจกรรมขณะที่เกิดเหตุการณ์ / อุบัติเหตุ	
.0	บ้าน	0	ขณะทำกิจกรรมกีฬา
.1	สถานที่พักอาศัยรวม : สถานสงเคราะห์เด็ก หอพัก บ้านพักผู้ป่วย เรือนจำ ค่ายทหาร ฯลฯ	1	ขณะทำกิจกรรมยามว่าง : ความเพลิดเพลิน
.2	โรงเรียน สถาบันอื่นและพื้นที่สาธารณะ : หอประชุม โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย ที่ทำการไปรษณีย์ ฯลฯ	2	ขณะทำงานเพื่อรายได้ : งานที่ได้ค่าตอบแทน การเดินทางไป-กลับจากการทำงาน
.3	สนามกีฬาและพื้นที่เล่นกีฬา	3	ขณะทำงานประเภทอื่น : หน้าที่ในบ้าน เช่น ดูแลเด็กและญาติ ทำความสะอาด ทำครัว ทำสวน งานที่โดยปกติไม่ได้ค่าตอบแทน เช่น เรียนหนังสือ
.4	ถนนและทางหลวง	4	ขณะพักผ่อน หลับ รับประทานอาหารหรือ ประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
.5	พื้นที่การค้าและการบริการ : สนามบิน ธนาคาร โรงแรม ห้าง ปั้มน้ำมัน ร้านค้า ฯลฯ	-	-
.6	พื้นที่อุตสาหกรรมและก่อสร้าง : อาคาร (ไม่ว่าประเภทใด) ในระหว่างก่อสร้าง อุโมงค์ โรงผลิต แก๊ส เหมือง ฯลฯ	-	-
.7	ไร่ นา สวน พื้นที่การเกษตร	-	-
.8	สถานที่อื่นๆ: ชายหาด ภูเขา แม่น้ำ สวนสัตว์ ฯลฯ	8	ขณะทำกิจกรรมอื่นๆ
.9	ไม่ทราบสถานที่	9	ไม่ทราบกิจกรรม

สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก เอกสาร ICD-10-TM หรือ <http://www.thcc.or.th/ICD-10TM/> หรือ <http://apps.who.int/classifications/icd10/browse/2016/en#!IX>

แนวทางการบันทึกการวินิจฉัยโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

1. ให้รหัสโรคหลัก (Principle Diagnosis)
2. ให้รหัสสาเหตุภายนอก (External cause) ในกรณี วินิจฉัยว่ามีสาเหตุมาจาก งาน หรือ สิ่งแวดล้อม

ดังนี้

ก. ให้รหัส Y96 Work-related condition เป็นรหัสสาเหตุภายนอก (External cause เมื่อพบว่าโรคหรือปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยที่มีสาเหตุเกี่ยวเนื่องจากการทำงานหรือโรคจากการทำงาน

ข. ให้รหัส Y97 Environmental-pollution-related condition เป็นรหัสสาเหตุภายนอก (External cause) เมื่อพบว่าโรคหรือปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยเกิดจากมลพิษในสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่าง 1	ชายอายุ 35 ปี ทำงานในโรงงานทำผ้าเบรคมาเป็นเวลา 5 ปี มาด้วยอาการเหนื่อยหอบ ภาพรังสีทรวงอก พบ Pleural thickening, pleural plaque และมี pulmonary infiltration แบบ ground glass	
	แพทย์วินิจฉัย	Coder ให้รหัส
การวินิจฉัยหลัก	Asbestosis	J61 Pneumoconiosis due to asbestos and other mineral fiber
การวินิจฉัยอื่นๆ	-	-
สาเหตุภายนอก	Occupational disease	Y96 work – related condition

ตัวอย่าง 2	ชาย อายุ 30 ปี มีผื่นตามมือและแขน หลังจากรับจ้างฉีดพ่นสารกำจัดแมลง ในสวนมะนาว	
	แพทย์วินิจฉัย	Coder ให้รหัส
การวินิจฉัยหลัก	Irritant contact dermatitis	L24.5 Irritant contact dermatitis due to other chemical products
การวินิจฉัยอื่นๆ		
สาเหตุภายนอก	Occupational disease	Y96 work – related condition

3. กรณีมีการให้รหัส ในบทที่ 19 การบาดเจ็บ การเป็นพิษ และ ผลติดตามจากเหตุภายนอก; S00 –T98 ต้องให้รหัสสาเหตุภายนอก (External cause) ได้แก่ รหัสกลุ่ม V W X Y เป็นรหัสเสริมเสมอ ซึ่งในการลงรหัสกลุ่มนี้ต้องมี 5 หลัก โดยรหัสหลักที่ 4 ระบุสถานที่เกิด (Place of occurrence) และรหัสหลักที่ 5 ระบุกิจกรรม (Activity code) ในขณะที่เกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ (ถ้าเหตุอาชีพให้ระบุกิจกรรม เป็น .2 ทำงานในหน้าที่หารายได้) เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้รหัสเหตุอาชีพ

ตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่าง 3	ชายอายุ 35 ปี ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดนเครื่องมือตัดนิ้วหัวแม่มือขวา ขาดขณะทำงาน	
	แพทย์วินิจฉัย	Coder ให้รหัส
การวินิจฉัยหลัก	Traumatic amputation of right thumb	S68.0 Traumatic amputation of thumb (complete)
การวินิจฉัยอื่นๆ	-	
สาเหตุภายนอก	โดนเครื่องมือตัดนิ้วหัวแม่มือขวา ขาดขณะทำงานในโรงงาน อุตสาหกรรม	W31.62 Contact with other and unspecified machinery in industrial and constructed area while working for income

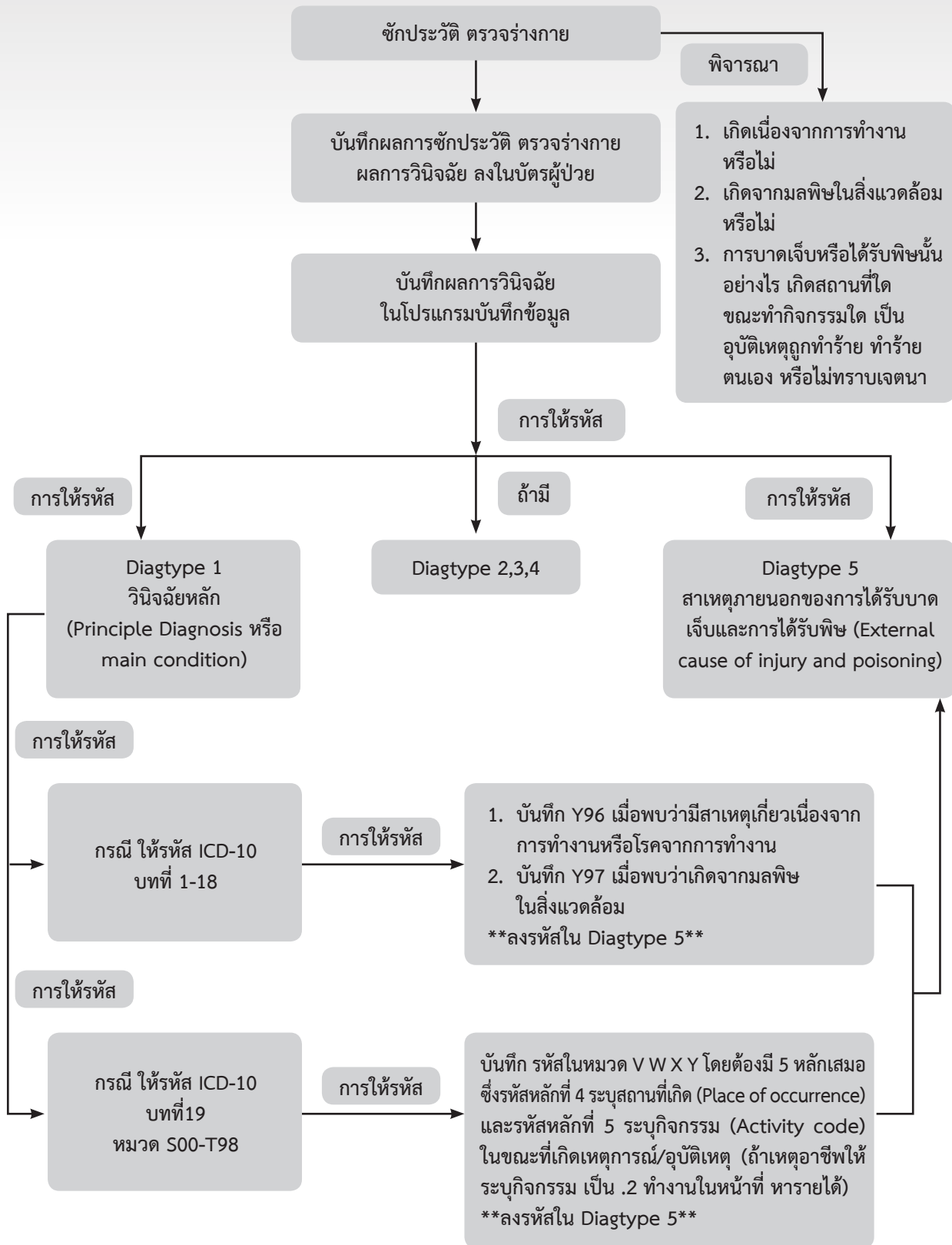
หมายเหตุ : W31 สัมผัสกับเครื่องจักรกลอื่นและที่ไม่ระบุรายละเอียด
รหัสตำแหน่งที่ 4 สถานที่ 6 โรงงานอุตสาหกรรม
รหัสตำแหน่งที่ 5 กิจกรรม 2 ระหว่างทำงานเพื่อหารายได้

ตัวอย่าง 4	ชาย อายุ 30 ปี รับจ้างฉีดพ่นสารเคมีกำจัดหนูในนาข้าวโดนสารเคมีกำจัดหนูทุกไล่ ขณะผสม	
	แพทย์วินิจฉัย	Coder ให้รหัส
การวินิจฉัยหลัก	Rodenticides poisoning	T60.4 พิษจากสารฆ่าหนู
การวินิจฉัยอื่นๆ	-	-
สาเหตุภายนอก	อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรูพืชและ สัตว์ ขณะทำงานฉีดพ่นสารฆ่า หนูในนาข้าว	X48.72 การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรูพืชและ สัตว์ ขณะทำงานฉีดพ่นสารฆ่าหนูในนาข้าว

หมายเหตุ : X48 การเป็นพิษโดยอุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรูพืชและสัตว์
รหัสตำแหน่งที่ 4 สถานที่ 7 นา พื้นที่การเกษตร
รหัสตำแหน่งที่ 5 กิจกรรม 2 ระหว่างทำงานเพื่อหารายได้

ในกรณีนี้ไม่ต้องให้รหัสสาเหตุภายนอก Y96 Work-related condition เนื่องจาก
ได้ระบุไว้แล้วในหลักที่ 5 ของรหัสสาเหตุภายนอก

กรอบแนวทางการบันทึกรหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ ประเภทการวินิจฉัย (Diagtype) หมายถึง รหัสประเภทการวินิจฉัยตามโครงสร้างมาตรฐาน 43 แพ้ม
 1 = Principle DX, 2 = Co-morbidity, 3 = Complication, 4 = Other, 5 = External Cause

ตัวอย่างการให้รหัส ICD-10 โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

โรคหรือปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นนั้น อาจเกิดขึ้นได้หลากหลายตามการได้รับสัมผัสกับสิ่งคุกคามหรือปัจจัยเสี่ยงต่ากายภาพ เคมี ชีวภาพ หรือจิตสังคมจากการประกอบอาชีพ หากมีการวินิจฉัยและลงรหัสที่ถูกต้อง ซึ่งในที่นี้เป็นเพียงการยกตัวอย่างโรคและปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยเท่านั้น

การบ่งบอกได้ถึงสาเหตุที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานและเกิดจากมลพิษในสิ่งแวดล้อม โดยใช้ รหัส ICD-10 ในบทที่ 20 ได้แก่

1. Y96 เมื่อพบว่ามีสาเหตุเกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานหรือโรคจากการทำงาน
2. Y97 เมื่อพบที่เกิดจากมลพิษในสิ่งแวดล้อม
3. ICD-10 ในหมวด V W X Y โดยลงรหัสหลักที่ 5 เป็น 2 (ขณะทำงานเพื่อหารายได้) ทุกครั้งเมื่อพบว่าโรคหรือการบาดเจ็บนั้นเกิดจากเหตุอาชีพ

โรคหรือปัญหาสุขภาพ	วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)	
1. โรคทางกายศาสตร์ : โรคหรือปัญหาสุขภาพทางกายศาสตร์อาจเกิดขึ้นได้หลากหลายตามการได้รับสัมผัสกับสิ่งคุกคามหรือปัจจัยเสี่ยงทางกายศาสตร์ต่างๆ เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตสังคม ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และลักษณะงานและท่าทางการทำงาน เป็นต้น ซึ่งในการวินิจฉัยโรคนั้นจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและการลงรหัส ICD-10 นั้นสามารถระบุได้ตามผลการวินิจฉัยที่แท้จริง ซึ่งข้อมูลนี้เป็นเพียงการยกตัวอย่างรหัสโรคและปัญหาสุขภาพทางกายศาสตร์ที่พบบ่อยเท่านั้น แต่ในการปฏิบัติงานจริงอาจจะพบโรคหรือปัญหาสุขภาพทางกายศาสตร์ที่นอกเหนือดังที่กล่าวมา			
โรคของเส้นประสาทเส้นเดียวของแขน Mononeuropathies of the upper limb			
1) กลุ่มอาการอุโมงค์ ข้อมือ	Carpal tunnel syndrome	G56.0	Y96
2) รอยโรคที่ เส้นประสาทอัลนาร์	Lesion of the ulnar nerve	G56.2	Y96
3) รอยโรคที่ เส้นประสาทเรเดียล	Lesion of the radial nerve	G56.3	Y96

โรคหรือปัญหาสุขภาพ		วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
ปวดหลัง Dorsalgia			
4) ปวดหลังส่วนล่าง	Low back pain	M54.5	Y96
5) ปวดหลัง ไม่ระบุ รายละเอียด	Dorsalgia	M54.9	Y96
เยื่อหุ้มข้ออักเสบและปลอกเอ็นอักเสบ Synovitis and tenosynovitis			
6) นิ้วล็อก นิ้วโกป็น นิ้วลั่น	Trigger finger	M65.3	Y96
7) ปลอกเอ็นกล้ามเนื้อ อักเสบบริเวณ ปลายเยื่อกระดูก เรเดียส	Radial styloid tenosynovitis (De Quervain's tenosynovitis)	M65.4	Y96
ความผิดปกติของเนื้อเยื่ออ่อน เนื่องจากการใช้งานมากเกินไปและแรงกดทับ Soft tissue disorders related to use, overuse and pressure			
8) ปลอกเอ็นกล้ามเนื้อ ที่มือและข้อมือ อักเสบเรื้อรัง	Chronic crepitant tenosynovitis of hand and wrist	M70.0	Y96
9) ถุงลมหัดเสียดสี ปลายศอกอักเสบ	Olecranon bursitis	M70.2	Y96
10) ถุงลมหัดเสียดสี หน้าสะบ้าเข่า อักเสบ	Prepatellar bursitis	M70.4	Y96
เอ็นยึดกระดูกอักเสบแบบอื่น Other enthesopathies			
11) รอยนูนเหนือปุ่ม กระดูกต้นแขน อักเสบด้านใน	Medial epicondylitis (Golfer's elbow)	M77.0	Y96
12) รอยนูนเหนือปุ่ม กระดูกต้นแขน อักเสบด้านนอก	Lateral epicondylitis (Tennis elbow)	M77.1	Y96

โรคหรือปัญหาสุขภาพ	วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
<p>2. การบาดเจ็บ ได้รับสารพิษและป่วยจากสิ่งคุกคามอื่นๆ Injury, poisoning and other consequences of external causes : หลังจากลงรหัสหลักแล้ว ต้องตามด้วยรหัสของสาเหตุภายนอก (External cause) ในหมวด V W X Y โดยต้องมี 5 หลักเสมอ ซึ่งรหัสหลักที่ 4 ระบุสถานที่เกิด (Place of occurrence) และรหัสหลักที่ 5 ระบุกิจกรรม (Activity code) ในขณะที่เกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ (ถ้าเหตุอาชีวะให้ระบุกิจกรรม เป็น .2 ทำงานในหน้าที่ หารายได้)</p>		
การบาดเจ็บที่ส่วนใด ส่วนหนึ่งของร่างกาย	Injury poisoning and other consequences of external causes	<p>S00-S99 T00-T98</p> <ul style="list-style-type: none"> - อุบัติเหตุการขนส่งทางบก V01-V89 - อุบัติเหตุการขนส่งทางน้ำ V90-V94 - อุบัติเหตุการขนส่งทางอากาศและในอากาศ V95-V97 - อุบัติเหตุการขนส่งอื่นและที่ไม่ระบุ V98-V99 - พลัด ตก หรือหกล้ม W00-W19 - สัมผัสแรงกลวัตถุสิ่งของ W20-W49 - สัมผัสแรงเชิงกลของสิ่งมีชีวิต W50-W64 - การตกน้ำ จมน้ำ W65-W74 - ที่คุกคามการหายใจ W75-W84 - สัมผัสกับกระแสไฟฟ้า รังสี อุณหภูมิและความกดอากาศต่ำหรือสูง W85-W99

โรคหรือปัญหาสุขภาพ		วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
			<ul style="list-style-type: none"> - สัมผัสควันไฟและ เปลวไฟ X00-X09 - สัมผัสความร้อนและ วัตถุสิ่งของที่ร้อน X10-X19 - สัมผัสกับสัตว์และ พืชที่เป็นพิษ X20-X29 - สัมผัสกับแรงหรือ พลังงานจาก ธรรมชาติ X30-X39 - ถูกพิษและสารอื่นๆ โดยอุบัติเหตุ X40-X49 - ออกกำลังกายหรือ ออกแรงมากเกินไป การเดินทางและการ ขาดน้ำหรือ อาหาร X50-X57 - การสัมผัสกับสิ่งอื่นๆ และสิ่งที่ไม่ทราบชัด X58-X59 - ทำร้ายตนเองด้วยวิธี ต่างๆ X60-X84 - ถูกทำร้ายด้วยวิธี ต่างๆ X85-Y09

โรคหรือปัญหาสุขภาพ	วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)	
3. พิษของสารตัวทำละลายอินทรีย์ Toxic effect of organic solvents (กรณีสาเหตุเกิดจากการทำงานให้หลัง External cause หลักที่ 5 เป็น 2 = ทำงานในหน้าที่ หารายได้)			
1) ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	Petroleum products	T52.0	X46.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์
2) เบนซีน	(Benzene)	T52.1	X46.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์
3) สารประกอบที่มีวงเบนซีน เช่น โทลูอีน (Toluene), ไซลีน (Xylene)	(Homologous of benzene)	T52.2	X46.--การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์
4) ไกลคอล	(Glycol)	T52.3	X46.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์
5) คีโตน	(Ketones)	T52.4	X46.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์
6) ตัวทำละลายอินทรีย์อื่นๆ	(Other organic solvents)	T52.8	X46.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์
7) ตัวทำละลายอินทรีย์ ไม่ระบุรายละเอียด	(Organic solvents, unspecified)	T52.9	X46.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากตัวทำ ละลายอินทรีย์

โรคหรือปัญหาสุขภาพ		วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
4. พิษโลหะหนัก Toxic effect of metals solvents (กรณีสาเหตุเกิดจากการทำงาน ให้ลง External cause หลักที่ 5 เป็น 2 = ทำงานในหน้าที่ หารายได้)			
1) ตะกั่วและสารประกอบ	Lead and its compounds	T56.0	X49.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากสารเคมี และสารพิษอื่น ไม่ระบุ รายละเอียด
2)ปรอทและสารประกอบ	Mercury and its compounds	T56.1	X49.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากสารเคมี และสารพิษอื่น ไม่ระบุ รายละเอียด
3) โลหะอื่นๆ	Other metals	T 56.8	X49.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากสารเคมี และสารพิษอื่น ไม่ระบุ รายละเอียด
5.พิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช Toxic effect of pesticides			
1) สารฆ่าแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต	Organophosphate and carbamate insecticides	T60.0	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์

โรคหรือปัญหาสุขภาพ		วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
2) สารฆ่าแมลงกลุ่มฮาโลเจน	Halogenated insecticides	T60.1	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์
3) สารฆ่าแมลงอื่น	Other insecticides	T60.2	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์
4) สารฆ่าวัชพืชและเชื้อรา	Herbicides and fungicides	T60.3	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์
5) สารฆ่าหนู	Rodenticides	T60.4	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์

โรคหรือปัญหาสุขภาพ		วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
6) สารฆ่าศัตรูพืช และสัตว์ชนิดอื่น	Other pesticides	T60.8	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์
7) สารฆ่าศัตรูพืช และสัตว์ไม่ระบุ รายละเอียด	Pesticides , unspecifieds	T60.9	X48.-- การเป็นพิษโดย อุบัติเหตุจากยาฆ่าศัตรู พืชและสัตว์ หรือ X68 การตั้งใจทำร้าย ตนเองด้วยพิษจากยา ฆ่าศัตรูพืชและสัตว์
8) ผิวหนังอักเสบ จากการสัมผัส ภูมิแพ้ที่เกิดจาก ผลิตภัณฑ์เคมี (ยาฆ่าแมลง)	Allergic contact dermatitis due to other chemical prod- ucts (insecticide)	L23.5	Y96
9) ผิวหนังอักเสบ จากการสัมผัส ระคายเคืองที่เกิด จากผลิตภัณฑ์ เคมีอื่น	Irritant contact dermatitis due to other chemical prod- ucts	L24.5	Y96
10) ผิวหนังอักเสบ จากการสัมผัส ไม่ระบุรายละเอียด ผิวหนังอักเสบ (จากอาชีพ) เอ็กซีมา (จากอาชีพ)	Unspecifieds contact der- matitis, Unspecifieds cause	L25.9	Y96

โรคหรือปัญหาสุขภาพ	วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)	
<p>6. ผลจากความร้อนและแสง Effect of heat and light</p> <p>หลังจากลงรหัสหลักแล้ว ต้องตามด้วยรหัสของสาเหตุภายนอก (External cause) ในหมวด V W X Y โดยต้องมี 5 หลักเสมอ ซึ่งรหัสหลักที่ 4 ระบุสถานที่เกิด (Place of occurrence) และรหัสหลักที่ 5 ระบุกิจกรรม (Activity code) ในขณะที่เกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ</p>			
1) เป็นลมเพราะความร้อนและเป็นลมแดด	Heatstroke and sunstroke	T67.0	X30.-- สัมผัสความร้อนธรรมชาติที่มากเกินไป
2) หหมดสติชั่วคราวเพราะความร้อน	Heat syncope	T67.1	X30.-- สัมผัสความร้อนธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัสความร้อนสูงเกินที่มนุษย์สร้างขึ้น
3) ตะคริวเพราะความร้อน	Heat cramp	T67.2	X30.-- สัมผัสความร้อนธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัสความร้อนสูงเกินที่มนุษย์สร้างขึ้น
4) หหมดแรงเพราะความร้อนจากการขาดน้ำ	Heat exhaustion, anhydrotic	T67.3	X30.-- สัมผัสความร้อนธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัสความร้อนสูงเกินที่มนุษย์สร้างขึ้น
5) หหมดแรงเพราะความร้อนจากการขาดเกลือ	Heat exhaustion due to salt depletion	T67.4	X30.-- สัมผัสความร้อนธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัสความร้อนสูงเกินที่มนุษย์สร้างขึ้น

โรคหรือปัญหาสุขภาพ		วินิจฉัยโรคหลัก Principle Diagnosis (Diagtype 1) หรือ วินิจฉัยอื่นๆ	สาเหตุภายนอก External cause (Diagtype 5)
6) หมดแรงเพราะ ความร้อน ไม่ระบุ รายละเอียด	Heat exhaustion, unspci- fied	T67.5	X30.-- สัมผัสความร้อน ธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัส ความร้อนสูงเกินที่ มนุษย์สร้างขึ้น
7) ล้าเพราะความร้อน ชั่วคราว	Heat fatigue, transient	T67.6	X30.-- สัมผัสความร้อน ธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัส ความร้อนสูงเกินที่ มนุษย์สร้างขึ้น
8) บวมเพราะ ความร้อน	Heat edema	T67.7	X30.-- สัมผัสความร้อน ธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัส ความร้อนสูงเกินที่ มนุษย์สร้างขึ้น
9) ผลอื่นของ ความร้อนและแสง	Other effects of heat and light	T67.8	X30.-- สัมผัสความร้อน ธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัส ความร้อนสูงเกินที่ มนุษย์สร้างขึ้น
10) ผลของความร้อน และแสง ไม่ระบุ รายละเอียด	Effect of heat and light, unspecified	T67.9	X30.-- สัมผัสความร้อน ธรรมชาติที่มากเกินไป W92.-- การสัมผัส ความร้อนสูงเกินที่ มนุษย์สร้างขึ้น

หมายเหตุ เครื่องหมาย "--" เช่น X48.-- หมายถึงยังมีรหัสย่อยต่อไปอีก เช่น X48.72

เอกสารอ้างอิง

1. จรัส โชคสุวรรณกิจ.เอกสารคู่มือแนวทางสำหรับการให้รหัสโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม;2552.
2. พิบูล อีสสระพันธุ์.เอกสารการลงรหัสโรคทางการยศาสตร์.
3. วิวัฒน์ เอกบุรณะวัฒน์.คู่มือการลงรหัส ICD-10 สำหรับโรคจากการประกอบอาชีพชลบุรี :สัมมาอาชีพะ;2554.
4. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข.แนวทางการบันทึกข้อมูลบริการคำวินิจฉัยโรคและการให้รหัส ICD-10-TM สำหรับสถานพยาบาลระดับปฐมภูมิ.พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ. สำนักงานกิจการโรงพยาบาล องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์;2555.
5. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข.แนวทางมาตรฐานการให้รหัสโรค (Stand coding Guidelines) ฉบับ 2014. พิมพ์ครั้งที่ 1 .กรุงเทพฯ.สำนักงานกิจการโรงพยาบาล องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์;2557.
6. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข.บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ ฉบับประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.สำนักงานกิจการโรงพยาบาล องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์;2555.

กรมควบคุมโรค
สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
<http://envocc.ddc.moph.go.th>